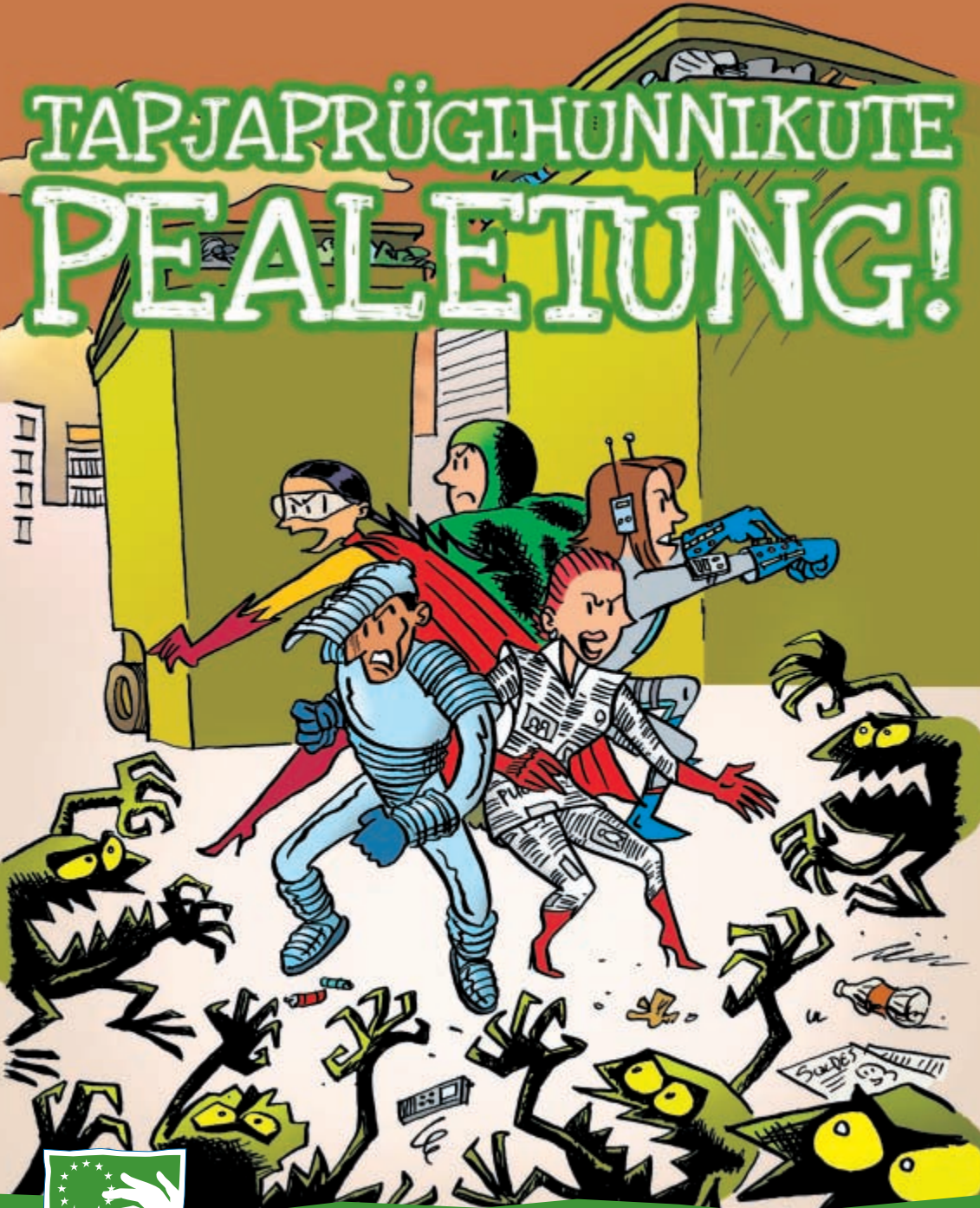

Mis siis, kui Maast saab Suur prügikast??

Euroopas tekib igal aastal tohutu kogus jäätmeid: ligi kolm miljardit tonni!* Sellega saaks täita rongi, mis on nii pikk, et ulatub viis korda Maalt Kuule.

Kas sa kujutad ette, kui palju see teeb kahe aastaga... kolme aastaga... kümnete aastatega?! Kõik need jäätmed on Maale kahjulikud, kui me ei suuda neid kontrolli all hoida. Jäätmete vedamisest ja lagunemisest tekkivad heitgaasid saastavad õhku. Ebaseaduslikud prügimäed reostavad pinnast ja kui prügi visatakse loodusesse, rikub see maastikku ning kahjustab looma- ja taimeriiki.

Mis meie jäätmetega peale hakatakse? Need viiakse prügilatesse või põletatakse.**

Mida teha, et piirata prügi massilist pealetungi? Tõhus lahendus on: piirata jäätmete tekkimist, muutes oma käitumist.

Väga lihtne: kõige parem prügi on tekkimata prügi!

Kui sa paned selle endale kõrva taha, on sul lihtne oma jäätmekogust vähendada ja kaasata selle vähendamisse ka pere ja sõbrad.

Ühesõnaga: et jäätmekogust vähendada, ei tohi seda üldse tekitadagi. Prügi sorteerimine on samuti õige asi, aga sellega ei saa prügi kogust vähendada, sest see prügi on juba tekkinud.

Seega tuleb kõigepealt jäätmete tekkimist vältida (see säästab loodusvarasid, vähendab keskkonnamõju...), kuid meil on siiski vaja ka prügilaid ja prügipõletusjaamu.

Mis on ökotarbimine?

Ökotarbija on see, kes ostab kaupa, mis on keskkonnasõbralik ja tekitab vähem jäätmeid. Selleks, et saada korralikuks ökotarbijaks, piisab sellest, kui kasutada kodumasinaid võimalikult kaua neid korrapäraselt hooldades ja vajaduse korral remontides.

Sa võid ka näiteks kodus vaadata, et toit ei läheks raisku, **jälgida säilivusaegu**, kasutada patareide asemel akusid, osta kaupa, mis ei ole ülepakendatud. Võid ka riided või asjad, millest sa enam ei hooli, ära anda... Ja kui tahad vaheldust, osta pruugitud kaupa! Vanakraamipoest või taaskasutuskeskusest võib leida imeasju.

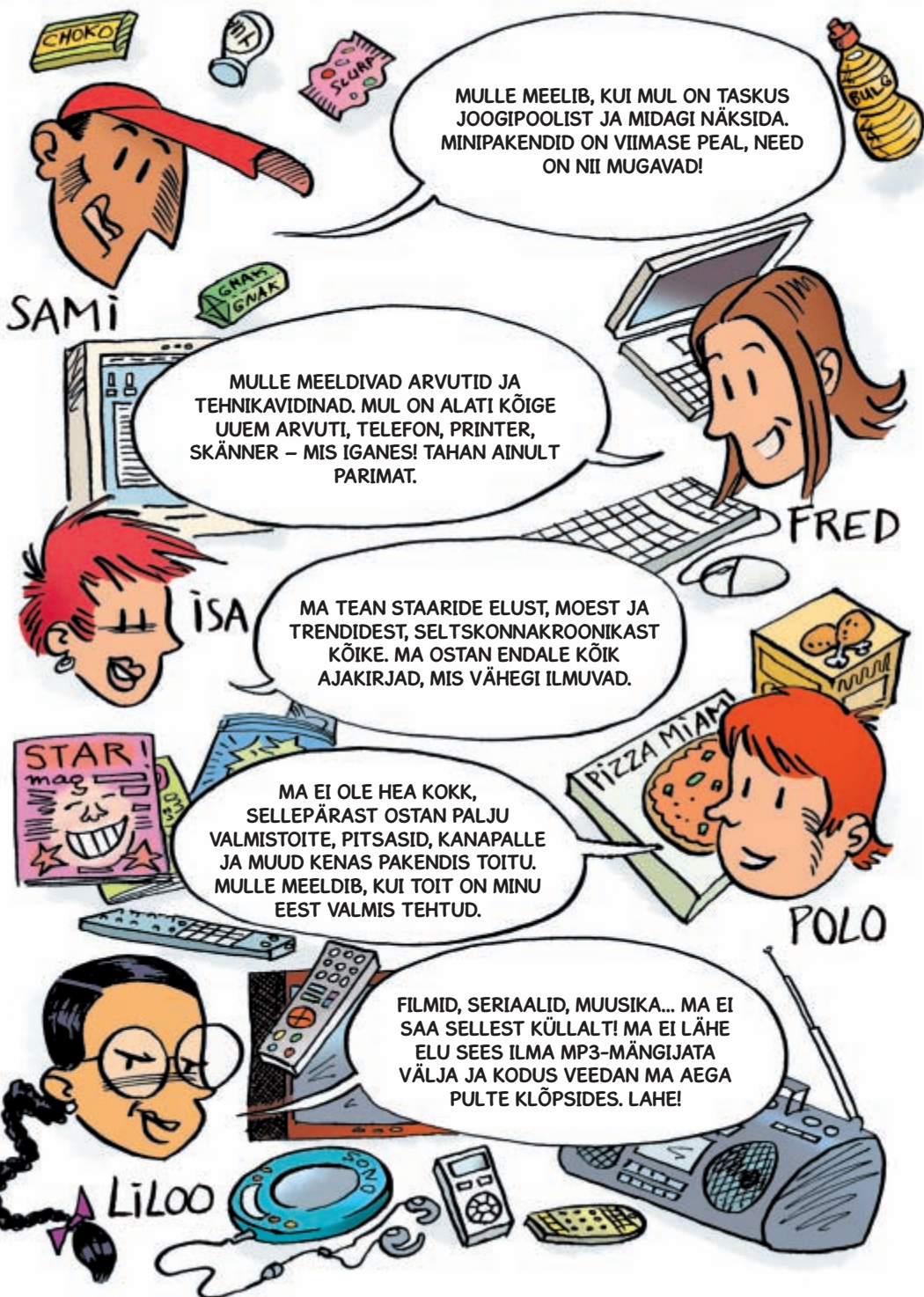
Sellest loost leiad **lihtsaid nõuandeid**, kuidas saada ökotarbijaks.

Nii liitud ka sina nendega, kes oma jäätmekogust iga päev vähendavad, ja sinustki saab Maad kaitsev superkangelane.

* Allikas: Eurostat 2010

** 40% tekkivatest jäätmetest ladestatakse prügilatesse, 20% põletatakse, 17% töödeldakse bioloogiliselt (kompostitakse) ja 23% võetakse taaskasutusse. Allikas: Eurostat, märts 2010

NEED ON MEIE VIIS KANGELAST. OMA MÖTTE- JA ELUVIISIGA TEKITAVAD NAD PALJU JÄÄTMEID ISE SEDA MÄRKAMATA.

ÜHES EUROOPA LINNAS...

SÕBRAD HAKKAVAD PEOLT KOJU MINEMA...

KUID NEID OOTAB ÜLLATUS...

ILMUB SALAPÄRANE TEGELANE...

NEED ON TAPJAPRÜGIHUNNIKUD! TULEVASED
KESKONNAKATASTROOFID, MILLE ON
LOONUD NILPLASED!

KES SA OLED? KES
NEED NILPLASED ON?

MINA OLEN DOKTOR KLEAN! MINU
MISSIOON ON KAITSTA KESKKONDA.
NILPLASED ON ILGED OLEVUSED.
NAD ON MAA VALLUTANUD.

NAD LOOBIVAD KÕIKE, KUHU JUHTUB, PÕLETUSAHJUD JA
PRÜGIMÄED AJAVAD LAUSA ÜLE. NAD RAISKAVAD VETT JA
TOORAINET. NAD MATAVAD MEID RÄMPSU SISSE, KASUTAVAD
ÜHA ROHKEM ÜHEKORDSEID TOOTEID JA PAKENDEID.
NAD TEEVAD MEIE PLANEEDIST...

PRÜGIMAILMA!

30 AASTAGA ON NILPLASED EUROOPAS
RÄMPSUKOGUST PEAAEGU KAHEKORDISTANUD.
KESKMISELT TEKITAVAD NAD 524 KG PRÜGI
ELANIKU KOHTA AASTAS EHK 10 KG NÄDALAS.

GROSS!!

AGA...
NEED NILPLASED...
OLEME JU MEIE!

INIMESED!

DR KLEANI KODUS

MEIE JÄÄTMEKOGUST
TULEB VÄHENDADA OTSE
TEKKEKOHAS.

ALUSTAME PABERIST: SEE
TÄIDAB MEIE PRÜGIKASTIDEST
UMBES VEERANDI.

KONTORI-NILPLANE VISKAB IGAL AASTAL
LIIGA PALJU PABERIT ÄRA!

KESKMISE PERE POSTKASTI TULEB 35 KG
REKLAAMLEHTI AASTAS.

TULEB PIIRATA PRINTIMIST, ÕPPIDA
KASUTAMA LEHE TAGAKÜLGE, KLEEPIDA
OMA POSTKASTILE REKLAAMI
PANEMIST KEELAV KLEEPS...

PABERI VÕTAN
MA ENDA
PEALE!

MINUST SAAB
PABERITÜDRUK!

ASUME PLASTI JUURDE: IGAL AASTAL JAGATAKSE SUURTES OSTUKESKUSTES JA VÄIKESTES POODIDES KÜMNEID MILJARDEID ÜHEKORDSELT KASUTATAVAID KILEKOTTE, MIDA KASUTATAKSE KESKMISELT 20 MINUTIT. KILEKOTI TOOTMISEKS KULUB ÜKS SEKUND, LAGUNEMISEKS AGA SADU AASTAID.

KUULGE, HÄRRA KLEAN, SIIS
TULEB LIHTSALT VÕTTA
BIOLAGUNEVAID KOTID!

VÕI VEEL
PAREM!

KASUTADA
RIIDEST KOTTI
VÕI KORVI.

KASSAS VÕIB KOTIST
KA KEELDUDA!

MUIDUGI!
KILEKOTTIDES
SISALDUV PLAST

TÄHENDAB MILJONEID TONNE
PAKENDEID, MIS
LISANDUVAD TEISTELE
PAKKEMATERJALIDELE.

TÄHTIS ON KAUP ISE, MITTE PAKEND.
MINIPAKENDITELE JA
ÜKSIKPORTSJONITELE
TULEB SÕDA KUULUTADA.

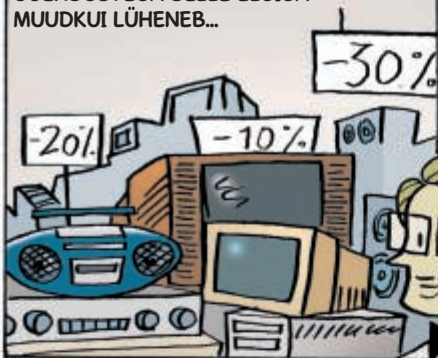

PLAST ON MINU RIDA!

TERE TULEMAST,
PLASTIKUPOISS!

NÜÜD ON ELEKTROONIKA KORD!
IGASUGUSTE TEHNILISTE
UUENDUSTEGA SELLE ELUIGA
MUUDKUI LÜHENEB...

...SEST NILPLASED EELISTAVAD RIKKIS APARAADI
VÄLJA VAHETADA, MITTE SEDA PARANDADA.

NILPLANE TAHAB TRENDIKUSE
PÄRAST KÕIGE UUEMAT
LÄPAKAT...

PIBIIP
PIBIIP
PI...
EE... MA
HELISTAN SULLE
TAGASI...

...KÕIGE UUEMAT MÄNGUKONSOOLI, KÕIGE
UUEMAT MP3-MÄNGIJAT, ISEGI KUI
VANA VEEL TÖÖTAB.

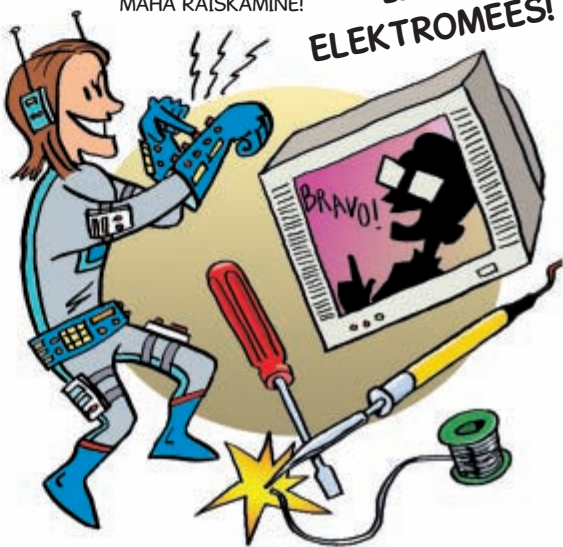
TEHNIKAT TASUB PIGEM PARANDADA
VÕI ÄRA ANDA KUI ÄRA VISATA.
APARAAT VÕIB SAADA UUE ELU.
TULEB TARGEMINI OSTA!

SEE JÄÄB
MINU TEHA!

MAHA RAISKAMINE!

ELAGU
ELEKTROMEES!

NII, BIOJÄÄTMED: NEED TÄIDAVAD
KOLMANDIKU MEIE PRÜGIKASTIST JA
RINGLUSSE LÄHEB NENDEST VÄGA
VÄIKE OSA.

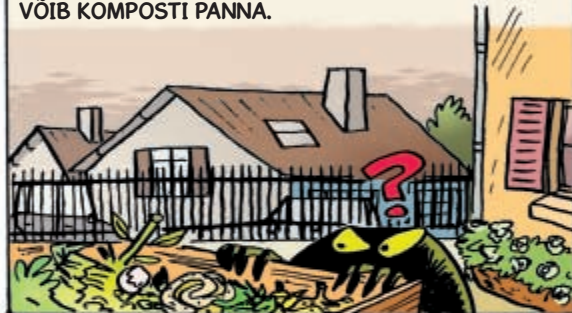
NILPLANE EI OSTA TAVALIST JAEKAUPA VÕI LAHTIST
KAUPA, KUIGI NEED ON ODAVAMAD. TA EELISTAB
ÜLEPAKENDATUD TOOTEID.

NILPLANE OSTAB LIIGA PALJU JA
LASEB TOIDUL HALVAKS MINNA.

TA EI TEA, ET TOIDUJÄÄNUSED, PUU- JA
JUURVILJADE KOORED JA TAIMSED AJAJÄÄTMED
VÕIB KOMPOSTI PANNA.

BIOJÄÄTMED ON MINU
TEEMA. MINUST SAAB
KOMPOSTOR!

KOMPOST ON SUUREPÄRANE VÄETIS
JA AITAB TAPJAPRÜGIHUNNIKUID
VÄHENDADA!

VIIS PLUSS!

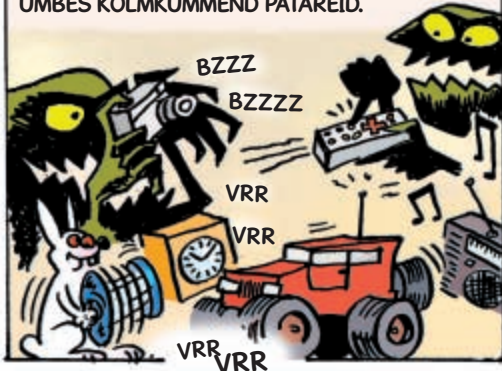
RÄÄGIME NÜÜD
PATAREIDEST...

PATAREIDEST?!
AGA NEED ON JU
VÄIKESED JA
VÄGA VAJALIKUD!

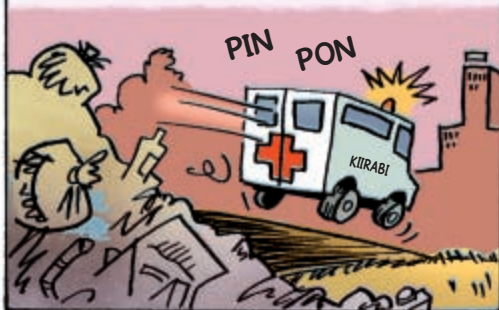
VÄIKESED, AGA OHTLIKUD. ÜKS NÖÖPPATAREI
SAASTAB VIIEKÜMNE AASTAGA 500 LIITRIT VETT
VÕI 1 KUUPMEETRI PINNAST.

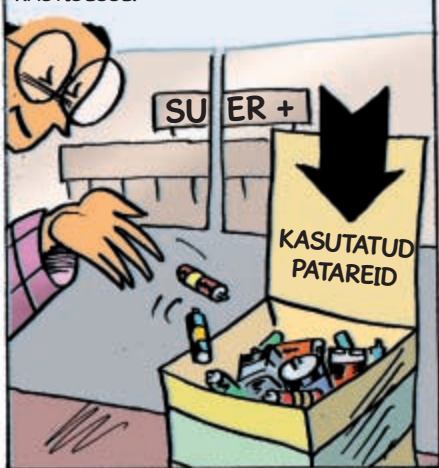
NILPLASED ON PATAREIDE JÄRELE HULLUD.
ÜKS NILPLASTE LEIBKOND KASUTAB AASTAS
UMBES KOLMKÜMMEND PATAREID.

SUUR OSA PATAREISID LÕPETAB OMA
EKSISTENSI LOODUSES. NAD ROOSTETAVAD
JA NEIST VABANEVAD RASKEMETALLID, MIS
PÕHJUSTAVAD SUURI TERVISEPROBLEEME.

PATAREIDE ASEMELE TULEKS EELISTADA
LAETAVAD AKUSID NING VIIA KASUTATUD
PATAREID SELLEKS ETTE NÄHTUD
KASTIDESSE.

PATAREIDEGA
TEGELEN MINA!

BRAAVO,
VOLTINA!

JA VÄRSKED NÜÜDISKANGELASED SÖÖSTAVAD NILPLASTE JA NENDE RÄPASTE JA HAISVATE PRÜGIHUNNIKUTE VASTU RÜNNAKULE.

NEIST VÕETAKSE EESKUJU. IGA PÄEV ÜHINEB NENDEGA UUSI LIITLASI.

NILPLASED MUUTUVAD JÄLLE INIMESTEKS.

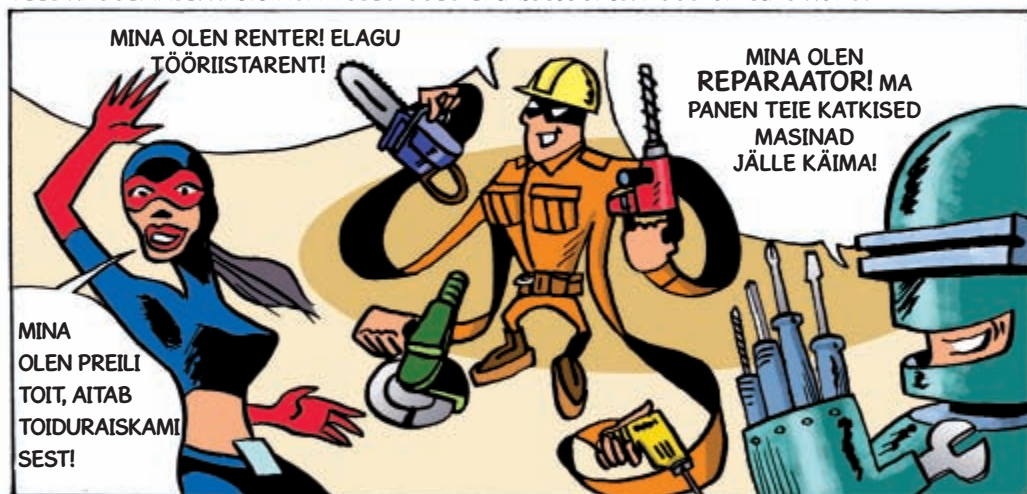
PRÜGIHUNNIKUD KUIVAVAD KOKKU, PEALETUNGIV PRÜGI TAANDUB, ELU MUUTUB TAAS LOOMULIKUKS JA ILUSAKS.

AGA KÕIGE TÄHTSAM ON MITTE JÄÄDA POOLEL TEEL SEISMA. OMANDATUD HÄID VÕTTEID EI TOHI UNUSTADA.

ET MITTE RAISATA JA JÄÄTMEKOGUST VÕIMALIKULT PALJU VÄHENDADA, TULEB MINNA VEEL KAUGEMALE. KÄIVITADA TULEB UUED ERIMISSIOONID. NÜÜD ON SINU KORD!

ÜHESKOOS,
KANNATLIKULT JA HEA
TAHTEGA SUUDAME
OMA JÄÄTMEKOGUST
TUNTAVALT
VÄHENDADA....

...MEIE ENDA HEAKS JA
PAREMA TULEVIKU
NIMEL!

Roheline leht

Kompostimine: biolagunevate jäätmete lagundamine. Kompostmuld on väga hea looduslik väetis taimedele.

'Parim enne' kuupäev: kuupäev, pärast mida ei ole toiduaine enam müügikõlbulik.

Prügila: koht, kuhu jäätmed ladestatakse.

Jäätmejaam: koht, kuhu saab viia kodus tekkinud ohtlikke jäätmeid, elektri- ja elektroonika seadmeid, kasutatud vana mööblit, plastik- ja paberjätmeid ja aiaprahti. Suur enamus neist jäätmetest taaskasutatakse.

Biolagunevad jäätmed: need on kompostitavad jäätmed nagu köögijäätmed (toiduülejäägid, puu- ja köögiviljade koored, teekotikesed, kohvipaks jms) või aiapraht (puulehed, muru, oksapraht jms).

Ökodisain: see on teisisõnu keskkonnahoidlik tootearendus. Ökodisainitud toode mõjutab kogu tootmise, kasutamise ja uuesti ringlussevõtu jooksul (oleusringi jooksul) võimalikult vähe keskkonda.

Jäätmepõletusahi: see on ülisuur ahi, kus jäätmed, mis taaskasutust ei leia, põletatakse enam kui 850°C juures. Põlemisel eralduvat soojust on võimalik ära kasutada elektri tootmisel.

Vähendamine kohapeal: vähendamine kohapeal on teisisõnu jäätmete tekke ennetamine. Näiteks saab ära hoida liigse pakendijäätmete teket vältides eraldi pakendatud üksikportsionite ostmist või kasutada ostude poest koju toomisel korduskasutatavat kotti tavalise kilekoti asemel. Mõnikord on isegi võimalik „toota“ null kogus jäätmeid.

Korduskasutus: milleks visata ära asju mida saab uuesti kasutada? Korduskasutus annab teise elu vanadele või muidu hüljatud asjadele: mööbel, riided, majapidamisseadmed jms. On olemas kogumiskesksed kuhu saab viia selliseid asju, mis sobivad kas kohe korduskasutada või vajaksid eelnevalt veidi parandamist.

Jäätmekoguse vähendamise võtted

On veel aega tegutseda! Nii et ühine kiiresti superkangelaste klubiga ja aita neil NILPLASTEGA võidelda. Kuidas? Rakendades iga päev koos oma perega järgmisi võtteid:

1. Aitab kilekottidest! Ma kasutan poes käies korduvalt kasutatavaid kotte või riidest kotte.

2. Ma kinnitan oma postkasti külge klepsu „Palun siia reklaami mitte panna!“

3. Väldin toiduraiskamist, kasutades poolelioletavaid toiduaineid ära enne, kui ostan poest uued.

4. Väldin üksik- ja väikepakendeid ning eelistan lahtist või suurte kogustena pakendatud kaupa.

5. Joon kraanivett, et piirata plastpudelite levikut.

6. Kasutan printides vähem paberit, trükkides mõlemale küljele.

7. Soovitan oma vanematel osta taastäidetavas pakendis kodukeemiat või dušigeeli.

8. Teen oma toidujäänustest ja puuviljakoortest komposti.

9. Kasutan oma elektronmängudes ja elektroonikaseadmetes laetavaid akusid.

10. Annan väikeseks jäänud riided sugulastele või sõpradele.

11. Lasen oma mänguasjad või jalgratta ära parandada, kui need on katki läinud.

12. Soovitan vanematel ehitus- ja remonditöödel vaja minevad tööriistad rentida või laenata.

Ja kõige tähtsam! Ära unusta sellest sõprade ja naabritega rääkida, et ka nemad asuksid meie ilusat planeeti päästma.

KESKKONNAAMET

ÜLEEuroopaline Jäätmetekke Vähendamise Nädal

Mis See on?

See tähendab, et ühe nädala jooksul korraldatakse kõikjal Euroopas jäätmetekke vähendamist propageerivaid üritusi ning ärgitatakse kõiki eurooplasi tekitama vähem jäätmeid. Nädalat toetab Euroopa Komisjon.

Nädala peakorraldajad

Toetab Euroopa Komisjon

Prantsuse Keskkonna- ja Energeetikaamet
(Agence française de l'Environnement et de la
Maîtrise de l'Energie ehk ADEME)

Ringlussevõttu ja ressursside säästvat
majandamist toetavate linnade ja regioonide
assotsiatsioon (Association des Cités et
Régions pour le Recyclage et la gestion
durable des Ressources ehk ACR +)
Belgias Brüsselis

Kataloonia Jäätmeamet (Agència de Residus
de Catalunya ehk ARC) Hispaanias Kataloonia
autonoomses piirkonnas

Brüsseli Keskkonnaamet (Institut de Gestion
de l'Environnement)

Suur-Porto Omavalitsustevaheline Jäätmekäit-
lusteenistus (Serviço Inter municipalizado de
Gestão de Resíduos do Grande Porto ehk
LIPOR) Portugalis

Kuid Euroopa maades on veel palju teisigi keskkonnaorganisatsioone!

**Kui tahad jäätmetekke vähendamise kohta rohkem teada saada,
vaata veebilehte**

www.ewwr.eu

